PENTRU UZ EXCLUSIV UNIVERSITAR – TEXT PUS LA DISPOZITIE DE TEATRUL ACT

Franz Xaver KROETZ

NOI PERSPECTIVE ...

- O piesă pentru THERESE GIEHSE -

În româneşte de ***Victor Scoradeț***

Scena

Într-o clădire veche, o mică locuință ce dă spre o curte dosnică. Locuința se compune dintr-o bucătărie-sufragerie şi o cameră folosită ca dormitor. Apa e pe palier, la fel şi wc-ul.

Locuința e de o curățenie de-a dreptul incredibilă, totodată însă e plină până la sufocare cu obiecte de mobilier, mileuri, perniţe, bibelouri, fel de fel de obiecte de împodobit pereții, suveniruri etc.

Se găsesc, în această locuință, toate acele obiecte care se adună de-a lungul vieții unei familii mici.

Despre personajul Frau Ruhsam *

Ea este, desiigur, bătrână, a doua zi va trebui să se mute într-un azil de bătrâni. S-a lăsat convinsă: locuința trebuie renovată, nu-i aşa, iar ea - dată afară.

Ar fi însă graşit ca rolul să fie încredințat unei actrițe foarte bătrâne, slăbite de vârsteă, chiar dacă o asemenea eroare ar fo totuşi de înțeles.

Trebuie să avertizez: Cu cât Frau Ruhsam e prezentată mai "tânără în ciuda vârstei", mai plină de viață şi mai în puteri, cu atât este mai mare în instanță tragicul piesei, care încearcă să prezinte tocmai mizeria bătrâneții, a vârstei la care omul începe să le stea tuturor în drum şi să fie dat de colo colo. Cu cât va fi Frau Ruhsam "trasă pe linia moartă", "scoasă din uz", "înlăturată" în ciuda faptului că se află într-o formă excelentă, cu atât mai limpede va fi redată intenția piesei.

Despre limbă

În această piesă a fost posibil să ignor dialectul bavarez cu excepția unor reminiscențe absolut necesarre. Recomand isistent ca, atunci când piesa se joacă în afara Bavariei, acele pasaje să fie redate în dialectul vorbit acolo. Frau Ruhsam vorbeşte sută la sută un dialect iar acesta trebuie să fie al locului în care se joacă piesa.

Imitarea dialectului bavarez este, aproape întotdeauna, insuportabilă şi duce la efectul de gradină zoologică iar nu la transmiterea directă a realismului raportat la situația spectatorului.

* Perfect plauzibil ca nume propriu, adjectivul "ruhsam" înseamnă liniştit, odihnitor, având şi o tentă arhaizant-poetică.

FRAU RUHSAM stă lângă colivia de la geam, priveşte afară, în zare.

Canarul cântă.

Cânți?

Pauză.

Ai dreptate! - Fiindcă eşti prost.

Pauză.

Încet: De fapt, nu trebuie să te laşi doborât. Aşa că ai sută la sută dreptate.

Pauză.

Aşa că mai bine cântă mai departe; cânți frumos, aşa că nu e nici o ruşine.

Pauză.

Doamne ajută că te ia băiatul, Otto, şi cu Lina lui. MI s-a luat o piatră de pe inimă atunci când au spus: Mamaie, nu-ți mai face griji. Pe Burle îl luăm la noi!

Pauză.

Dă din cap aprobator către sine. O problemă mai puțin! E bine.

Pauză.

Dacă or să te lase în pace copiii, o să ai o viață frumoasă acolo.
Pauză.
Stă pe gânduri. Şi trebuie să te lase în pace. un canar - asta nu e o jucărie, e ceva deosebit, asta vede oricine are ochi de văzut.
Pauză lungă.
Când vorbesc EU, tu nu trebuie să mai cânți, cânți doar când termin de vorbit. Şi atunci eu ştiu că tu înțelegi şi nu e nevoie să mai spun o dată. Scurtă pauză. |i-am spus-o deja de o sută de ori şi acum ți-o spun pentru a treia oară. Încet-încet e timpul să te pregăteşti să mergi la culcare. Încă puțin şi te învelesc şi se face linişte până dimineață!
Pauză lungă.
Eu nu mă culc prea devreme astăzi. Ba, am să-mi fac chiar şi o cafea! Dacă am să mai pot dormi sau nu după aia mi-a totuna în cazul de față! Dă din cap, iese, ia apă, o pune pe aragaz, aprinde.
Pauză.
Acum, că a trecut atâta timp fără să spun nimic, puteai să cânți. Eşti un prost, aşa să ştii!
Pauză.
Dar, la urma urmelor, ce-ar avea de vorbit o pasăre aşa de tânără c tine cu o babă ca mine? Face toate pregătirile pentru cafea.
Pauză.
Dă din cap aprobator; încet:Are să treacă şi asta. N-ai decât să strângi din dinți şi să-i dai înainte.
Pauză.
Gâfâie. Eu am spus de fiecare dată: "Otto, într-un cămin în care n-am voie să-l iau pe Burle, eu nu merg nici moartă!"
Pauză.
Trebuie să te-ntinzi cât ți-e plapuma. Animalele sunt interzise din principiu, zice Otto. Unde a studiat toate reglementările, o fi ştiind el mai bine şi noi trebuie să-l credem. Cu asta basta!
Pauză.
Şi nu e deloc bine pentru o femeie bătrână să stea de vorbă cât e ziua de lungă cu păsărica ei. Cei de la cămin nu tolerează aşa ceva. E de înțeles şi e mai sănătos aşa. Scurtă pauză. Iar tu, tu te duci la Otto, asta e!
Pauză.
Şi de fapt, nici măcar nu e o despărțire pe viață, mai degrabă o vacanță. Ai să vezi tu că are să-ți placă. Şi când am să vin şi eu, fiindcă eu am timp, şi fiindcă m-au invitat şi Otto şi Lina, fiindcă le face plăcere, atunci am să vin să te vizitez şi să te întreb ce mai faci.
Pauză.
Încet: Nu, nu mi-e greu deloc. Tu eşti o pasăre tânără şi eu sunt o femeie bătrână şi atât. Nici nu mai trebuia să te cumpăr. Dar parcă poți să ştii? Poate că nimereai într-o famile de oameni neglijenți, din ăia care lasă colivia deschisă şi bineînțeles că şi geamul - şi într-o zi ți-ai fi luat tălpăşița şi ar fi dat peste tine vreo pisică şi te-ar fi mâncat. Sfinte Sisoie! Şi acum ai fi mort şi ai fi rămas cu buza umflată. Pauză scurtă. N-apuci să zici nici pâs, aşa se spune!
Pauză lungă.
Termină de făcut cafeaua, aranjează totul pe masă, se aşează, soarbe, se uită. Tare mi-ar fi plăcut să iau şi canapeaua cu mine.
Pauză lungă.
Ce importanță are canapeaua.
Pauză.
O mobilă, acolo.
Pauză.
Nu fii copil, la ce să te mmai încarci atâta, când există deja un pat aolo. Şi oricum nu mai e loc şi pentru canapeaua ta.

Pauză.
Sigur că un pat nu e o canapea, e altceva.
Pauză.
Ingenioasă: Dar dacă, pestr zi, aşterni o husă peste pat, dacă e voie, bineînțeles, atunci nici nu se mia cunoaşte. Clatină din cap, se uită.
Tu însă ai ăs vii cu mine! Se referă la scuanul pe care şade.
Aici nu începe discuție şi am vorbit deja şi cu Otto. Un scuan poți să-l pui pe bancheta din spate şi să-l duci cu maşina.
Pauză.
Râde. Altminteri ai nevoie de un camion de cărat mobilă! Şi atunci, conducerea căminului ar avea dreptate să zică: "Ce mai e şi cu vaca asta bătrână şi ramolită, care şi-a adus şi vechitura ei de canapea pentru care nu e loc nicăieri!"
Pauză.
Rezolvat.
Şi pe urmă, o mutare ar fi mult prea scumpă. Mai bine economisim!
Pauză.
Chiar dacă e aşa de confortabilă şi se stă aşa de comod pe ea, ăsta-i adevărul.
Pauză.
Şi cine spune că un pat acoperit cu o cuvertură asosrtată nu poate să fie la fel de comod? Sunt atâția oameni pe lume care nici măcar nu au pat şi tu vrei acum şi pat şi canapea deodată! Fleacuri! Somnul tău de după amiază poți să ți-l faci şi în pat, ai să vezi tu. Stă scris şi în prospect: "Luați cu dumneavoastră numai stricutl necesar şi veți vedea că noi ne-am gândit deja la toate!" Otto mi-a citit asta cu voce tare. Regulile trebuiesc respectate.
Pauză lungă.
Se uită în jur cu o privire nesigură. Vase?
Pauză.
De vase n-am nevoie, că doar gătesc ei pentru toată lumea.
Pauză.
O farfurie nu poate să strice.
Pauză.
Şi serviciul de cafea? Îşi trece cu dosul palmei peste gură, stă pe gânduri. Nu-i deloc uşor.
Serviciul o să mi-l iau. Un servici' poți să-l foloseşti oriunde te-ai afla. Un servici' e o valoare, cum se spune.
Pauză.
Totuşi, nu poți să iei cu tine toată vesela, unde n-ai decât un dulap simplu pentru toate lucrurile tale.
Pauză.
asta înseamnă că trebuie să veiz cum îl împarți. Se ridică, se duce la bufet, deschide sertarele. Boarfe.
Pauză.
Caută mai departe. Nu-i uşor.
Pauză.
Nu lăsa să se răcească cafeaua. Se aşează la loc, gâfâie.Trebuie să ieie câte UNUL din toate, vezi ce simplu e.
Pauză.
Pentru orice eventualitate.
Pauză.
Tare: Pentru Burle, totul e pus la punct, numai pentru mine nu. După ce-am băut cafeaua pentru întărire, ne-apucăm de treabă, ca să nu se supere Otto mâine dimineață că stau şi mă învârt fără rost.
Pauză.
Bea. Mai ai încă atâtea de făcut, aşa că mai bine scoate-ți din cap că e doar ceva trecător.
Pauză.
~sta nu-i concediu, trebuie să te gândeşti la toate.

Pauză.
Exprimare îngrijită: Tot ce ți-e drag şi scump şi are o valoare sentimentală, cum se spune, altminteri s-a dus o dată pentru totdeauna!
Pauză.
scaunul se ia în orice caz fiindcă e atât de confortabil, unde mai pui că ai stat pe el o viață întreagă. Gata, am stabilit, nu mai încape nuci o discuție. La canapea am renunțat.

Pauză.
O mai fi cineva care să aibă nevoie de aşa ceva? Poate un cuplu tânăr, care tocmai s-a căsătorit şi nu are încă de nici unele?
Pauză.
Mda, n-or să se dea ei în vânt după o vechitură ca asta.
Pauză.
Trage tare aer pe nas. La gunoi cu vechiturile?
Pauză.
Trebuie să te împaci cu gândul, o viață întreagă ai învățat să te adaptezi, a venit vremea să aplici ce-ai învățat. Aprobă din cap. Nici Otto nu mai are ce ăs facă cu lucrurile vechi, e limpede. Au să-şi aleagă câte ceva din ce le sare în ochi, dar numai după ce am plecat eu, restul - adio.
Pauză.
Nu e cazul să devii senimentală din cauza unor troace.
Pauză lungă.
Trebuie să le iei pe toate la mână, să vezi e-ți mai trebuie şi ce nu-i balast, fiindcă conducerea căminului s-a gândit deja la toate. Pauză.
Pauză.
Soarbe o înghițitură de cafea, încet. NU toată lumea are copii aşa buni ca tine, care să spună: "Mamaie, noi vrem să te simți bine!"
Pauză.
"Nu e ca în 'Bunicul vândut', să vrem numai să scăpăm de tine!" - Şi nici nu e aşa!
Pauză.

Râde. Doar nu se aleg cu nimic de pe urma mea! ~sta e avantajul, când n-ai nimic care ăs le facă cu ochiul.
Pauză.
Farfuriile de cositor!
Pauză.
Cositurul e scump şi valoarea lui creşte!
Pauză.
Dar la ce bun, dacă tot mori, tot nu poți ăs le iei cu tine în sicriu. Ca fararonii, cu (în) piramidele alea ale lor...
Pauză.
Cade pe gânduri, gâfâie audibil. O călătorie în jurul lumii, asta da, mi-ar plăcea. Asta-ți mai lipsea! Grecia, Africa, lacul Erie... Râde tare de ce-a putut să spună. Ce poate să-ți mai treacă prin cap. Aprobă din cap. Până la urmă, mai bine că n-o să primeşti o cameră singură şi o să mai stai cu altcineva. În felul ăsta ai să te dezveți să mai vorbeşti singură cât e ziua de mare!
Pauză.
Dacă aş şti cu cine am să stau, ce bine ar fi.
Pauză.
Ei, da' ce dacă o să am şi eu o surpriză.
Pauză.
La-nceput n-o să fie uşor să-mi schimb obiceiurile, unde am fost învățată să am dormitorul meu.

Pauză.
Să sperăm că aialaltă n-o să sforăie. Unde am un somn de şoarece.
Pauză.
Da' cameră separată nu-ți dă decât dacă eşti pe moarte sau dacă ai o pensie foarte mare, fiindcă alea sunt inaccesibile penru muritorii de rând. E normal.
Pauză.
Se uită în jur, se ridică. Da' farfuriile de cositor tot le iei, ca să ai şi tu o bucurie, să nu-ți treacă timpul degeaba. Cositorul se cere îngrijit. Se duce la bufet, farfuriile de cositor sunt aşezate pe supoți, e nehotărâtă. O mutare nu e o joacă de copil! Stă pe gânduri, pe urmă se apucă de treabă, scoate din bufet un rând de tacâmuri, o farfurie întinsă, una adâncă, o ceaşcă, o farfurioară etc., câte o bucată din fiecare. Dar tocmai obiecte de bucătărie nu poți să iei cu tine. Nu mai ai nevoie de ele în viața asta. Revelația o face să sufere. Balast.
Pauză.
Oare cum or fi gătind ăia la cămin? Se spune că mâncarea de cămin e monotonă.
Pauză.
Unde mai pui că eram o bucătăreasă excelentă, recunoscută! Să vedem ce ne-aşteaptă.
Pauză.
Norocul îi ajută pe cei îndrăzneți! Acum s-a jotărât, ia farfuriile de cositor şi le aşează pe masă alături de celelalte, după cum, în continuare vă aşeza toate celalate obiecte pe masă sau lângă ea. Aşa.
Pauză.
Se uită în jur, aprobă din cap. Trebuie să începi cu ce-i mai important, altminteri nu te mai descurci.
Pauză.
De un ceas are nevoie tot omul. Ca să poți să te orientezi. Se duce la pendulă. E şi frumoasă şi merge şi foarte bine, mai rar aşa ceva, şi are şi cadran mare, unde pot să mă descurc şi fără ochelari.
Pauză.
Dacă trebuie, trebuie. Demontează pendula: greutățile, lanțurile etc. Frumos ceas. Pentru ăsta trebuie să se găsească un loc în cameră. La ăsta nu renunț. Aşează totul pe masă. Şi ceasul de mână din aur şi în orice caz deşteptătorul pentru noapte. Se uită la ceas. E drept că trebuie să te obişnuieşi cu bătăile lui. Nu oricine e în stare de asta.

Pauză.
Dar un ceas cu mecanism ca ăsta, să nu aibă voie să ticăie, asta nu e bine.
Pauză.
Unde mai pui că are aşa un ticăit frumos şi visător. Ei da, o să mai vedem. Poate că vecina mea de cameră o să dea dovadă de înțelegere, că şi ea e doar o femeie bătrână cu câteva amintiri şi nimic altceva. Se duce în camera cealaltă şi ia de pe noptieră ceasul şi deşteptătorul. Trei ceasuri sunt cam mult. Zâmbeşte, le aşează împreună pe masă. Şi acum mergem mai departe logic: Caseta cu podoabe şi podoabele. Râde. Pe asta, copiii or s-o primească abia când mor, n-or să aibă ei prea mult de aşteptat. Iar dacă am să trăiesc mult, aşa, câte una, în timp. Râde. Sunt un mijloc de şantaj, câteva bijuterii acolo!
Pauză. Şi acum nu mai vorbi atât şi mai bine pune mâna şi fă ceva. Se duce în camera cealaltă, deschide şifonierul. Pentru numele lui Dumnezeu!Stă nehotărâtă în faţa şifonierului foarte, foarte plin. Ce înseamnă să-ți iei rămas bun! Întăreşte din cap. Acum, când hainele vechi sunt iarăşi la modă. Gâfâie, ezită îndelulng şi până la urmă scoate tri rochii. Astea trebuie să-mi ajungă. Fiindcă dulapul diin camera de la cămin nu este nici jumătate cât ăsta şi trebuie să-mi ajungă pentru toate lucrurile. De pe raftul de sus, din spate de tot, ia caseta cu bijuterii, o duce în bucătărie, o pune pe masă, se întoarce, ia rochiile pe care şi le-a ales, se opreşte la dulapul cu rufe, îl deschide.
Pauză.
Lenjeria e importantă! Scoate mai multe lucruri. Să ai să te schimbi.

Pauză.
Lenjeria de pat o pune la dispoziție căminul. Asta nu-mi convien absolut deloc. Fixează cu privirea un maldăr mare de lanjerie de pat. Mie nu-mi mai folosește la nimic iar copiii pot foarte bine s-o folosească. Lenjeria de pat e scumpă!
Pauză.
Cuvântul de ordine e renunțare, altminteri poți să te spânzuri de pe acum. Pauză foarte mică. Prostii. Acum scoate din dulapuri ciorapi, o poșetă și mănuși, o umbrelă, prosoape, șervețele din stofă, un șal, un manșon vechi, trei basmale, o cămașă de noapte și două fețe de masă, asta durează destul de mult. Ce trebuie, trebuie! Doar n-o să te duci la puşcărie! Întăreşte din cap. Tocmai. Contemplă pălăriile, scoate trei dintre ele, ajunge la pantofi. Pantofii nu se aruncă. Ia toate perechile de încălțăminte, înșfacă acum întreaga grămadă destul de mare între timp și o cară în bucătărie, o depune pe canapea, de acolo ia lucrurile și le aranjează frumos și ordonat pe masă. Jderul! Aleargă înapoi în camera celaltă și scoate gulerele de blană de jder din șifonier. Pe astea când ți le=a mai dăruit tata? Rămâne puțin pe gânduri. Prostii, mai bine te-ai concentra pe lucrurile importante, ai făcut deja o harababură de toată frumusețea. Le iau cu mine, nu mai încape îndoială. Mai ale s că nu-s dihori, sunt jderi adevărați și scumpi de te ia cu răcori!
Se uită în jur. Gata.
Pauză.
Să mai cotrobăie și Lina, poate mai găsește și ea ceva care să-i placă. Închide la loc dulapurile cu foarte multă precauție și încet. Mai departe! Se duce la un dulăpior din care scoate un album de fotografii.
Pauză.
Îl răsfoiește. Mi-e frică de albumul ăsta. Ce prostie.
Pauză.
Femeie bătrână și proastă. Că doar nu muşcă.
Pauză.
Se gândește. Sau i-l încredințez lui Otto și-i zic: Ori de câte ori vreau să mă uit prin el, vin la voi. La asta n-ar cum să zzică nu sau că vin prea des.
Pauză.
Se gândește; încet: Albumul ăsta într-un alt loc, într-un alt sertar decât cel de la noptieră, gâfâie, asta nu e bine. Când se află în el o viață întreagă, cu trecutul ei cu tot, care nu se mai întoarce!
Pauză.
I-l dau lui Otto, doar sunt părinții lui înăuntru și tinerețea lui așa că poate să-l păstreze cu grijă. Câteva poze am să le scot de aici, ca ăs am și eu ceva numai al meu, când m-o întreba cineva.
Răsfoiește și extrage cu grijă câteva fotografii. Primăvară, vară, toamnă și iarnă, așa e o vorbă. Ei da.
Pauză.
Umblă prin cameră și ia câtevva fotografii de pe pereți, imagini de la o nuntă etc. O să ai și tu câteva amintiri deosebite așa că nu e cazul să te văicărești.
Pauză.
Oare am să mai trăiesc mult - acolo, la cămin? Cine stă, rugineşte, așa se spune. Va trebui să fii atentă, dacă or să-ți ia de pe cap treburile, acolo, la cămin, să-ți mai păstrezi ceva de care să te apuci. deh, așa e când eşti obișnuită cu muncă. Zâmbește. Cât am urât eu curățenia asta! Cu toate că a fost necesră și fără ajutorul meu nu se putea face, asta spus-o de fiecar dată și Hermann al meu.
Pauză.
Ce-a fost a fost. Poate că există și la cămin vreo treabă pentru mine?
Pauză.
N-ai decât să te apuci și tu de un hobby, unde nu ai avut niciodată unul, uite că a venit vremea. Să împleteşti covoare, am auzit că e foarte liniştitor. Iar un covor împletit de mână, când l-ai terminat are ceva valoare, asta se ştie. O să vedem noi. Când ai să stai degeaba și ai să vezi că timpul stă pe loc, atunci are să-ți vină o idee.
Întăreşte din cap.

Pauză lungă.
Priveşte în gol. În cameră pesemne că n-o să ai voie să-ți faci curat singură, de vreme ce nu toți locatarii mai sunt în stare s-o facă, sau, oricum, nu aşa de bine ca tine. Că dacă ar fi aşa, cu totul altfel ar arăta căminul.
Pauză.
Când nu mai eşti înconjurat decât de oameni bătrâni, atunci începi să te sleieşti. Aici trebuie să ai grijă, să nu te dai bătută şi să te faci şi tu o babă de-aia bătrână şi şleampătă, doar ai văzut destule.
Pauză.
Să-ți faci un program zilnic, şi să-l respecți cu sfințenie. La fel ca acasă.
Pauză.
Vrabia mălai visează, mai întâi trebuie să te instalezi în bună regulă, pe urmă să-ncepi să te obişnuieşti şi pe urmă poți ăs te pui bine cu personalul ca ăs te mai lase şi pe tine să faci câte ceva, poate la bucătărie sau poate la spălătorie! Unde e atât de greu de găsit ajutoare, poate o să le pară bine să aibă pe cineva ca mine, care mai încă în stare să facă treabă.
Pauză.
Unde o să-mi lipsească şi menajul meu şi ajutorul pe care i-l mai dădeam Linei!
Pauză.
Norocu-i ajută pe cei îndrăzneți!
Pauză.
Ce să-ți fac dacă eşti încă sănătoasă şi plină de energie, ăsta-i un dezavantaj în cazul de față. Râde. Cum îl chema pe dentistul ăla care spunea: "Uită-te la babele astea cum şed prin cafenele şi-şi vântură penele şi cum clămpăne din danturile false şi înfulecă încă o bucată de tort şi încă o porție de frişcă şi cum mai sorb o ceaşcă de cafea şi fac praf pensiile bărbaților care sunt de mult oale şi ulcele. astea ar trebuie duse cu toate la abator şi sacrificate de nevoie!" Râde.
Pauză.
Dr. Kaleşkovski, aşa-l chema! Aprobă din cap. Ce nume greu!
Scurtă pauză. Şi el a murit între timp.
Pauză.
Bine faci că încerci să te înveseleşti un pic. Se uită. Ar trebui să iau şi aparatul de radio, pentru muzică. E vorba de un aparat foarte mare şi vechi. Dacă ar fi fost unul din alea mici, mai mergea.
Pauză.
Aşa, nu ține - Să asculți, noapte, vreo operetă frumoasă. "|ara surâsului", de Franz Lehar. Surâde, se uită.
Pauză.
Există în schimb o cameră cu televizor. Vicleană: Bine că n-ai mai dat şi tu banii pe televizor, de vreme ce Otto avea deja unul. Acum ar fi trebuit să-l abandonez. Televizor în cameră nu e voie.
Pauză.
Să sperăm că muierile alea bătrâne nu se uită numai la programele cele mai tâmpite.
Pauză.
O să cadă de acord. Oricum, nu mai e nevoie să-i cazi pe cap Lui Otto şi lui Lina. Şi-ai scăpat şi de drumul spre casă pe întuneric.
Cu toate că nu era departe.
Zâmbeşte, încet: De mult puteai să-ți cumperi şi tu, dacă e să fii cinstită, dacă mai puneai ceva deoparte. Da' ți-ai făcut socoteala că, dacă ai avea şi tu televizorul tău, nu ai mai ajunge deloc să-i vezi pe Otto şi pe copii. Aşa că mai bine să nu-mi mai cumpăr, ca să merg la ei la televizor.
Pauză.
Zâmbeşte. Ai fost hoață.
Pauză.
Căminele de bătrâni sunt afară, acolo unde-i aerul bun. Ele nu-s după colț. Ar trebui să fie unul pentru fiecare cartier, pentru ca bătrânii să mai poată ieşi seara până la copiii lor, să-i calce pe nervi. Râde singură de ce-a

spus.

Pauză.
Nu merge. Şi un drum lung e periculos, chiar dacă pleci dintr-o zonă civilizată. Noaptea se întâplă atâte şi iarna, când e lunecuş, ai toate şansele să-ți rupi un picior. Tocmai.
Pauză.
O vecinătate nouă te face alt om, aşa se spune.
Puază.
Şi poate că e şi mult mai vesel aşa, când sunt mai mulți oameni bătrâni la un loc, care stau la televizor şi tocmai de-aia cred că au dreptate cei din conducerea căminului când scriu acolo că nu ai voie televizor în cameră. Da tu oricum n-ai, aşa că n-are de ce să te deranjeze.
Pauză.
Ce s-or mai fi văicărind acum ăia cu televizoare.
Pauză.
Mai departe, ca să ne facem o idee de ansamblu şi să nu cumva să uităm ceva. /deja arată ca într-o prăvălie aici la mine.
Extrage din sertarul mesei ochelarii, paşaportul şi obiecte de scris. Luăm şi creioane şi blocul mare de hârtie, ca să poți să desenezi ceva când te plictiseşti.
Pauză.
Că desenezi sau nu, cariocile se poartă şi oricând poți să ai nevoie de ele.
Pauză.
Mult mai important e să nu cumva să-ți uiți trusa de cusut şi acele de împletit şi lâna, câtă a mai rămas. Ca să te mai apuci din când în când să lucrezi ceva de mână, asta e mai uşor. Cu desenul, mai rar. Aduce lucrurile, le aşează pe masă, dă peste fierul de călcat. De fapt, de tine nu pea aş mai avea nevoie, de vreme ce rufele inră în atribuțiile cămuinului, totuşi, vii cu mine, după ce mi-ai fost de ajutor atâția ani de zile, meriți din plin, o dată nu m-ai cuentat, cum am tot auzit că se întâmplă cu alte surate de-ale tale. Îl duce pe masă. Precis că are să fie şi frig o dată şi o dată, când or să uite să dea drumul la căldură sau or să facă economii, pezevenghii. Ia un frumos pled de lână. Şi lumina o să se oprească şi ea o dată şi o dată, când o fi vreun scurtcircuit. Scoate o lanternă din dulăpior. Cine se gândeşte la toate eventualitățile e întotdeauna la adăpost, orice s-ar întâmpla!
Pauză.
Fixează cu privirea mormanul de pe masă, cumpăneşte, se uită în jur. Şi ceva de pus pe pereți, ca să mai încălzim atmosfera! Dă jos o oglindă şi un calendar de perete. Aşa. Ia crucifixul de pe perete, îl pune pe masă. Luăm şi tabloul cu Lacul Eib, şi peisajul de iarnă.
Pauză.
Şi gravura asta modernă. De dragul contrastului, contrastul dă viață!
Pernele fantezi le iau pe toate. Peste zi le pun pe cuvertură, aşa o să maschez şi mai bine patul. Ochii îi cad pe o pernă destul de veche şi de jerpelită. Tu nu, tu rămâi aici, vremea ta a trecut. Altminteri ce-ar mai zice îngrijitoarele: "Asta precis e venită cu pluta, de-a luat cu ea aşa o vechitură." Se duce până la o foarte mică etajeră cu cărți. Cărțile sunt grele. Otto n-are decât să-şi ia
ce-l interesează. Dar "Bătălia pentru Roma" de Felix Dahn, cu toate ilustrațiile alea frumoase - asta vine cu noi, unde mai pui că era lectura preferată a lui tata şi are şi scrisul mare, ca să se poată citi uşor. Se uită, aprobă din cap. Şi încă vreo câteva, altminteri or să creadă că nu le am decât pe astea trei. Adaugă şi cărțile la mormanul de pe masă, se uită. Dacă o ții tot aşa, o să iasă o mutare princiară! Se duce în camera cealaltă, fixează podeaua, strâmbă din gură. Na, că acum îți pare rău că i-ai promis Linei covorul. Scurtă pauză. Promisiunea e promisiune. Au ei covoare la cămin. În fiecare cămeră e câte unul, fără excepție. Nu poți să mai pui unul deasupra.
Pauză.

Dar carpeţica poţi să o iei cu tine. O pui de-a curmezişul! O pată de culoare în cameră e binevenită. Rulează carpeta şi o duce în bucătărie. Iar dacă o fi musai, o să poţi oricând să-l arunci, de greu nu-i greu şi nici mult loc nu ocupă, mai ales pentru un covor!
Pauză.
Luăm şi peştişorii de hârtie, uite cât sunt de frumoşi. "Precum peştii în apă..." Dacă o să am şi un loc de unde să-i agăţ, asta, bineînţeles, e o altă întrebare. Camera se pare că-i mică. Asta înseamnă că va trebui s-o delimităm exact, de unde până unde e teritoriul fiecărei, ca să nu ne certăm. "Socoteala curată, prietenie nevătămată!" Întăreşte din cap.
Pauză.
Dacă nu s-o găsi un loc de agţat, la cuite cu ei - se pun bine. Iute. Să nu uit vazele! Se uită. Nu toate sunt frumoase, una ajunge. Deşi când te trezeşti deodată că faci şaptezeci, zâmbeşte, atunci o sî trebuiască să împrumuţi nişte vaze de prin cămin, o să aibi ei grijă, Otto şi Lina.
Pauză.
Mult mai important e să nu care cumva să uiţi coniacul, acum că e scump ca dracu şi e pe jumătate plin. Când or să te lase acolo mâine dimineaţă şi când ai terminat de despachetat, că merge repede şi când s-au dus pe urmă şi ei, fiindcă ai şi ei serviciul lor, copiii, atunci vine momentul când îţi spui: Ce bine că mai fac încă parte din categoria ălora care mai suportă câte una mică din când în când. Şi bei un coniac şi îndată te simţi mai bine.
Pauză.
O fi oare permis, câte un coniac? Ei, da' cine spune că trebuie să ştie toată lumea, mai ales dacă n-ar prea fi voie. N-o să-i las să-mi răpească toate bucuriile vieţii, numai pentru că merg la căminul pentru bătrâni.
Pauză.
Băutura ca băutura, numai doctoria să n-o uit, la cât de neruşinat de scumpă e iar bandiţii ăştia de la asigurări nu acoperă decât jumătate din preţ! Aduce sticla cu coniac şi câteva medicamente şi le aşează pe masă. Şi sticla cea mare de parfum. O aduce. Asta-i tot ce le mai trece prin cap de ziua femeii / 8 Martie. O pune pe masă, se sperie: Şi poeziile de ziua femeii / Mamei / 8 Martie, nu cumva să le uit, mi le-a scris Otto când era mic.
Amintirile sunt importante când trebuie să pleci şi nu poţi să iei nimic cu tine. Scormoneşte prin sertarul de la noptieră, scoate la iveală - cu ornamentele tipice, făcute de mână - poezioarele primite de ziua Mamei. Pe unde o fi ajuns cârlionţul pe care i l-ai tăiat când era bebeluş, pentru mai târziu? Avea părul blond ca aurul, băiatul ăsta al meu, iar acum e aproape brunet!
Zâmbeşte.
Pauză.Cu toate că şi Hermann fusese mai deschis la păr atunci când l-am cunoscut. Caută mai departe, găseşte, învelită în staniol şi ascunsă într-o cutiuţă, o buclişoară blondă.
Se uită la ea, zâmbeşte.
Treizeci şi cinci de ani i-am păstrat aici, să văd eu cine mai e în stare de aşa ceva, şi încă în vremuri înnegurate, cum se spune! Dacă e deştept, Otto are şi el acum cârlionţi puşi deoparte în sertar, de la Monika şi de la Stefan! Zâmbeşte. Timpul trece, fie că-ţi dai seama sau nu. Ia bucla şi, dupăce a ambalat-o la loc cu multă grijă, o duce în bucătărie.
Pauză.
Şi după urma lui Hermann trebuie să iau ceva cu mine, fără discuţie. Se duce la sertar şi scoate câteva pipe ieftine. Măcar atâta lucru îi datorezi, unde erau toată mândria lui!
Pauză.
Dacă era după mine, nu trebuie să moară, Doamne, cum l-a doborât. Dragul de Herman. Cum ai putea să fii de acord cu dr. Kaleşkovski cu rahaturile lui. Acum am fi fost doi care mergeam fuga marş la azil, dacă mai trăia. Dragul de Hermann. Şi n-aş mai avea un om străin în cameră, ci aş fi împreună cu el. Cuplurile o duc mai bine! Scurtă pauză. Noi doi nu prea ne-am certat. Şi ce dacă ne-am fi certat? Zâmbeşte. Cu toate că nu ţi-a plăcut deloc de el, la început! Râde mai tare. Căci un bărbat mic şi gras nu prea este un ideal de frumuseţe

pentru o fată tânără. Visurile sunt amăgitoare. Şi ce bărbat muncitor şi cuminte a fost! Tot respectul. Dacă nu mă uit la vreo fotografie de-a lui, faţa lui e uitată în mine. Sunt o nerecunoscătoare. Întăreşte din cap.
După Herman, mi-au rămas mai multe de luat cu mine prin străini, ca să nu rămână uitat. El trăieşte în pereţii casei, cum se spune - da' nu la camin. O să iau scumiera cea mare, doar era a lui, şi fructiera pe care mi-a dăruit-o la nunta de argint. Credinţă! Argint prelucrat manual. Chiar că a fost o surpriză. Scurtă pauză. Iar Lina trebuie să mai aibă răbdare, chiar dacă i se scurg ochii după ea.
Aşează fructiera cu grijă pe masă.
Pauză.
Scoţo imediat cărţile de joc, nu cumva să uiţide ele. Se spune că e foarte distractiv să faci pasienţe!
Pauză.
Bine că-ţi stă gândul numai la canar şi de plante nici că-ţi pasă, bravi ţie! Se duce în colţul cu plante, se uită. Tu eşti prea mare. Se referă la arborele de cauciuc. Şi nici Otto n-are ce să facă cu tine. Scurtă pauză. Da' să rupi o rămurică s-o pui în apă ca să-i dea rădăcini şi pe urmă s-o răsădeşti - asta se poate. Cultură! Herman precis că aşa ar fi făcut, unde avea aşa o m!nă bună la plante. Eu mai puţin. Ia mai lasă-le! Ai strâns deja un morman întreg! Pune două ghivece mici pe masă.
Contemplă întreaga grămadă. N-o să fie uşor să-l convingi pe Otto să care tot ce-i aici! Se uită. Geamantane! Se duce în dormitor. dă jos de pe şifonier două geamantane vechi, le duce afară.. Să tot bagi în astea. În afară de asta, se poate întâmpla să mai pleci o dată în călătorie, cine ştie, poate în Tirol? Iar atunci ai nevoie de geamantan. La cămin le bagă în pivniţă, ca să nu ocupe loc, că şi-aşa nu e. Scurtă pauză. O să fie ceva muncă cu împachetatul, da' o să-ţi ajute copiii, poţi să fii sigură de asta. Mâine. Se uită o străbate un fior. Nu cumva să-ţi uiţi pledul electric. Scoate-l chiar acum. O să cam tremuri la noapte, da' măcar eşti sigură că nu-l uiţi. Se duce în dormitor, desface patul, scoate de sub cearceaf o pătură electrică şi o duce afară.
Îşi trece cu mâna peste faţă, fixează mormanul cu privirea, gâfâie. Acum te aşezi un pic să răsufli, ţi-ajunge cât ai muncit, poa' să vadă oricine. Se aşează pe canapea, lângă grămada de lucruri.
Pauză.Poate că era mai bine dacă mai aşteptau un pic, încă un an poate? Acum, că a trecut iarna şi nu mai e aşa de greu pentru un om bătrân şi singur, când primăvara e deja la uşă şi aşteaptă să intre?!
Pauză.
Prostii! Când verdictul s-a dat de mult şi e deja în vigoare, cum spune Otto şi când mai sunt atâţia în aceeaşi situaţie. În tot cartierul. Aici nu încape îndurare, gata!
Pauză.
Ceilalţi ce-or fi făcând? Ce să-i faci, familiile care sunt în situaţie asta au nevoie şi ele de o locuinţă. Într-altă parte. Oare există pentru toţi bătrânii locuri la cămin? N-aş crede. Scurtă pauză. Poţi să zici mersi că tu ai locul tău şi, după ce te-ai obişnuit, s-aor putea să-ţi petreci o seară a vieţii după care alţii s-ar linge pe toate cele zece degete de la mâini.
Puază.
Asta e mulţumirea pentru faptul că, timp de patruzeci de ani, ţi-ai plătit chiria la timp şi ai păstrat totul în cele mai bune condiţii, cine nu credde poa' să vină să vadă cu ochii lui. Şi acum, că s-au apucat să renoveze şi să modernizeze totul, îi aruncă afară pe chiriaşii vechi şi pe urmă bagă alţii în loc. Nu-i cinstit!
Pauză.
N-ai decât să te împaci cu gândul, eşti femeie bătrână. Scurtă pauză. trebuie doar să-ţi iei cu tine tot ce trebuie şi n-o să te mai apuce dorul de casă, dacă ai să ai în jurul tău câteva lucruşoare familiare. Aşa are să meargă.
Ia uite ce de lucruri ai strâns aici, e puţin lucru? N-ai decât să te faci mică, şi o să meargă. Şi o dată pe săptămână iei autobuzul şi te duci până-n oraş în vizită la copii, că au chef sau nu, trebuie să aibă. Zâmbeşte. Iar în restul timpului ai să urmăreşti viaţa de la distanţă, cum se spune.
Pauză.
Repede: Şi nu cumva să te văicăreşti! Un cămin de bătrâni nu e o închisoare, e un noroc.
Pauză.

PENTRU UZ EXCLUSIV UNIVERSITAR – TEXT PUS LA DISPOZITIE DE TEATRUL ACT

Mai ales că sunt atât de puține. Nu-i aşa Burle! Se uită spre colivie. Hai, la cultcare acum, mâine e o zi atât de interesantă, ai să vezi!
Pauză.
Sigur, azi n-ai pleca nici în ruptul capului. Asta-i clar. Fiindcă e şi seară, şi cui i-ar plăcea să iasă în stradă la ora asta?
Pauză.
Dar mâine dimineață, când are să vină Otto să te ia, cine ştie, poate că atunci soarele străluceşte din nou şi totul arată altfel ...
Pauză.
Acoperă colivia cu o băsmăluță.